

Νόμος για τα πλαστικά μιας χρήσης

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2022

Copyright Credit © Shutterstock / Mohamed Abdurraheew / WWF

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Τον Μάιο του 2019 η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε μια νέα οδηγία για τον περιορισμό της πλαστικής ρύπανσης. Η οδηγία (ΕΕ) 2019/904 προβλέπει σειρά μέτρων σε επίπεδο κρατών μελών, προκειμένου να σταματήσει η διάθεση στην αγορά κάποιων ιδιαίτερα προβληματικών πλαστικών μιας χρήσης, να τεθούν οι βάσεις για περιορισμό της κατανάλωσης πλαστικών και κατ'επέκταση να επιτευχθεί μείωση της πλαστικής ρύπανσης που ταλανίζει το φυσικό περιβάλλον σε όλο τον κόσμο.

Η Ελλάδα ήταν μια από τις πρώτες χώρες που ενσωμάτωσε στο εθνικό δίκαιο την οδηγία (ΕΕ) 2019/904. Με τον νόμο 4736/2020 (ΦΕΚ 200/Α/20.10.2020), που ψηφίστηκε τον Οκτώβριο του 2020, ορίστηκαν προβλέψεις, κίνητρα και αντικίνητρα για τον περιορισμό κάποιων πλαστικών μιας χρήσης και την ορθή διαχείριση κάποιων άλλων. Βάσει του νόμου, από τις 3 Ιουλίου 2021 προβλέπεται η απαγόρευση διάθεσης στην αγορά μιας σειράς πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης, όπως πλαστικά καλαμάκια, μαχαιροπίρουνα και πιάτα. Ο νόμος δεν μένει όμως μόνο εκεί. Περιλαμβάνει πληθώρα άλλων μέτρων, κάποια εκ των οποίων έχουν τεθεί σε ισχύ, ενώ άλλα θεωρητικά πρέπει να προετοιμάζονται.

Πού βρισκόμαστε σήμερα; Εφαρμόζεται σωστά ο νόμος για τα πλαστικά μιας χρήσης; Το WWF Ελλάς αξιολόγησε την έως σήμερα εφαρμογή των μέτρων του νόμου για τα πλαστικά και θεωρεί πως απέχουμε πολύ από το να χαρακτηριστεί ικανοποιητική η κατάσταση. Τα περισσότερα μέτρα είτε εφαρμόζονται ελλιπώς, είτε μετατίθενται χρονικά, ή εφαρμόζονται με λανθασμένο τρόπο, ενώ κάποιες προβλέψεις καταργήθηκαν μόλις λίγους μήνες μετά τη θέσπισή τους.

Κατά το WWF Ελλάς, οι δεσμεύσεις της Πολιτείας για τον περιορισμό της πλαστικής ρύπανσης θα πρέπει να γίνουν πράξη, όχι μόνο γιατί αυτό θα είναι προς όφελος του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, αλλά γιατί έτσι θα γίνουν τα πρώτα σοβαρά βήματα για τη στροφή της χώρας προς την κυκλική οικονομία.

Παρακάτω γίνεται μια σύντομη ανάλυση των προβλέψεων του νόμου για τα πλαστικά μιας χρήσης και της κατάστασης που επικρατεί σήμερα.

Η πλαστική ρύπανση είναι ένα τεράστιο πρόβλημα με παγκόσμιες διαστάσεις. Στις θάλασσες του κόσμου έχουν συσσωρευτεί πάνω από 150 εκατ. τόνοι πλαστικών απορριμμάτων και κάθε χρόνο προστίθενται 8 εκατ. τόνοι επιπλέον. Οι επιστήμονες έχουν εκτιμήσει πως αν δεν κάνουμε κάτι άμεσα για να σταματήσουμε την ανεξέλεγκτη διαρροή πλαστικών στη θάλασσα, έως το 2050 τα πλαστικά τεμάχια στη θάλασσα θα είναι περισσότερα απ' ό,τι τα ψάρια.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΥΡΙΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ

Απαγόρευση διάθεσης στην αγορά προβληματικών πλαστικών μιας χρήσης

Εφαρμογή	Βάσει του ν. 4736/2020 και ως απαίτηση της ευρωπαϊκής οδηγίας για τα πλαστικά μιας χρήσης, από 3.7.2021 έπρεπε να σταματήσει η διάθεση στην αγορά 9 προβληματικών πλαστικών μιας χρήσης. Τα είδη που αφορά η απαγόρευση είναι τα εξής: Μπατονέτες, μαχαιροπίρουνα (πιρούνια, μαχαιρία, κουτάλια, ξυλάκια φαγητού), πιάτα, καλαμάκια, αναδευτήρες ποτών, στηρίγματα μπαλονιών, περιέκτες τροφίμων από διογκωμένο πολυστυρένιο (φελιζόλ), περιέκτες ποτών από φελιζόλ και τα καπάκια και καλύμματά τους, κυπελλάκια για ποτά από φελιζόλ και τα καπάκια και καλύμματά τους.
Μέτρια	

Ο νόμος έδινε τη δυνατότητα να συνεχίσει η χρήση αυτών των ειδών μέχρι την εξάντληση των αποθεμάτων τους, αλλά όχι πέρα από 10 μήνες από την έναρξη εφαρμογής της πρόβλεψης, δηλαδή όχι πέρα από τις 3.5.2022.

Σε γενικές γραμμές το μέτρο εφαρμόζεται και ήδη αυτά τα είδη έχουν πάψει να διατίθενται από τα περισσότερα σημεία λιανικής πώλησης και από το σύνολο των αλυσίδων σούπερ μάρκετ. Όμως, όπως πιθανότατα παρατήρησαν οι πολίτες στα μέρη που επέλεξαν να κάνουν διακοπές, τα πλαστικά καλαμάκια, εξακολουθούν να διακινούνται και να χρησιμοποιούνται σε μεγάλες ποσότητες σε καφέ, μπαρ και εστιατόρια, παρά την απαγόρευση. Όπως αναφέρουν δημοσιεύματα (ενδεικτικά δείτε [εδώ](#)), λόγω έλλειψης ελέγχων, έχει δημιουργηθεί ένα «παρακύκλωμα» που διαθέτει πλαστικά καλαμάκια σε όλη την Ελλάδα. Άλλες επιχειρήσεις καθώς και διαδικτυακά καταστήματα εκμεταλλεύονται την ελλιπή γνώση πολλών επιχειρήσεων εστίασης και διακινούν πλαστικά «βιοδιασπώμενα» καλαμάκια ως εναλλακτική, παρότι και αυτά δεν εξαιρούνται από την απαγόρευση χρήσης.

Περιορισμός στη χρήση πλαστικών κυπέλλων και φαγητοδοχείων

Εφαρμογή	Με το άρθρο 4 του ν. 4736/2020 ορίζεται στόχος μείωσης των πλαστικών κυπέλλων και φαγητοδοχείων μιας χρήσης που διακινούνται και χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα κατά 30% έως το 2024 και κατά 60% έως το 2026, σε σχέση με το έτος βάσης 2022. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου και προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος, από 1.1.2022 επιβλήθηκε εισφορά 5 λεπτών για κάθε κύπελλο ή φαγητοδοχείο και 5 λεπτά για το καπάκι τους.
Κακή	

Προβλέφθηκε επίσης ότι οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης θα πρέπει να έχουν απόθεμα τουλάχιστον 30 επαναχρησιμοποιήσιμων εναλλακτικών προϊόντων (κύπελλα και δοχεία πολλαπλών χρήσεων) και να τα διαθέτουν στους πελάτες τους αν τους ζητηθεί. Πρέπει ακόμη, κατά τη διανομή προϊόντων με delivery, να ενημερώνουν τους καταναλωτές για τη διαθεσιμότητα τέτοιων ειδών πολλαπλών χρήσεων.

Επιπρόσθετα, το άρθρο προβλέπει ότι από 1.1.2022 οι επιχειρήσεις λιανεμπορίου (σούπερ μάρκετ, μίνι μάρκετ, κλπ) και οι επιχειρήσεις εστίασης υποχρεούνται να εξυπηρετούν τους πελάτες που θέλουν να χρησιμοποιήσουν δικά τους σκεύη πολλαπλών χρήσεων και να τους χορηγούν έκπτωση. Θα πρέπει επίσης αυτές οι επιχειρήσεις να αναγράφουν στις πινακίδες και τους τιμοκαταλόγους τους, την τιμή πώλησης των τροφίμων και ποτών που διατίθενται χωρίς συσκευασία. Το ίδιο ισχύει και για τους αυτόματους πωλητές τροφίμων και ποτών, όπου θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στους καταναλωτές να χρησιμοποιούν το δικό τους σκεύος και να κερδίζουν έκπτωση για αυτό.

Τέλος, από 1.7.2022 οι επιχειρήσεις τροφοδοσίας (catering) απαγορεύεται να χρησιμοποιούν πλαστικά κύπελλα και φαγητοδοχεία μιας χρήσης όταν δίνουν απευθείας τρόφιμα και ποτά στον καταναλωτή.

Σχεδόν 8 μήνες μετά την έναρξη εφαρμογής των προνοιών για τα πλαστικά κύπελλα και φαγητοδοχεία, μπορούμε να ασφάλεια να ισχυριστούμε πως η εφαρμογή συναντά μεγάλες δυσκολίες. Σε άτυπη έρευνα που πραγματοποιήσε

το WWF Ελλάς σε περισσότερες από 50 επιχειρήσεις εστίασης, διαπιστώσαμε πως ελάχιστα καταστήματα διαθέτουν σε εμφανές σημείο επαναχρησιμοποίησιμα είδη και δεν υπάρχει ενημέρωση για δυνατότητα εξυπηρέτησης με σκεύη πολλαπλών χρήσεων σε περίπτωση delivery. Το ίδιο απροετοίμαστες εμφανίζονται και οι επιχειρήσεις online delivery, που δεν ενημερώνουν τους πελάτες για τη δυνατότητα χρήσης επαναχρησιμοποίησιμων σκευών. Επιπλέον, δεν έχει προχωρήσει κάποιου είδους ενημέρωση στα καταστήματα λιανικού εμπορίου σχετικά με τη δυνατότητα των πολιτών να ψωνίζουν τρόφιμα και ποτά με δικά τους σκεύη και να κερδίζουν έκπτωση. Την ίδια ελλιπή εφαρμογή παρατηρούμε και στην περίπτωση των αυτόματων πωλητών, που όπως διαπιστώθηκε μετά από έρευνα αγοράς, στη συντριπτική τους πλειονότητα δεν έχουν ακόμα ρυθμιστεί για να εξυπηρετούν πολίτες με τα δικά τους σκεύη.

Το πιο σημαντικό πρόβλημα, όπως προκύπτει και από καταγγελίες φορέων της αγοράς (ενδεικτικά δείτε [εδώ](#)), αφορά τη μη απόδοση της εισφοράς. Σε πλείστες περιπτώσεις το κόστος της εισφοράς έχει ενσωματωθεί στην τελική τιμή πώλησης των προϊόντων και δεν αποδίδεται το περιβαλλοντικό τέλος στην Πολιτεία, πράγμα που οδηγεί σε απώλεια εσόδων για το κράτος της τάξης των πολλών εκατομμυρίων ευρώ. Να σημειωθεί τέλος, πως οι πολίτες δεν έχουν ενημερωθεί επαρκώς από την Πολιτεία για τους λόγους επιβολής της εισφοράς και γενικότερα για την ανάγκη μείωση των πλαστικών κυπέλλων και φαγητοδοχείων. με αποτέλεσμα να μην έχουν υιοθετήσει αλλαγές στην καθημερινότητά τους και να μην περιορίζουν την κατανάλωση αυτών των πλαστικών ειδών μιας χρήσης.

Δημόσιες βρύσες

Εφαρμογή	Στο άρθρο 4 του ν. 4736/2020 περιλαμβάνεται διάταξη βάσει της οποίας οι δήμοι υποχρεούνται από 1.7.2021 να διαθέτουν κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις και σε δημοτικές παιδικές χαρές, παρέχοντας κατάλληλη σήμανση στο κοινό που θα ενθαρρύνει τη χρήση επαναχρησιμοποιούμενων δοχείων νερού, καθώς και να επεκτείνουν το δίκτυο με κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε κοινόχρηστους χώρους συνάθροισης κοινού εντός των ορίων της αρμοδιότητάς τους. Σχεδόν ένα χρόνο μετά, ελάχιστα έχουν γίνει από την πλευρά των δημοτικών αρχών. Αρκεί κανείς να ανατρέξει στη «Διαύγεια» για να διαπιστώσει πως οι δημοτικές αρχές στη συντριπτική τους πλειονότητα δεν έχουν προχωρήσει στην εκταμίευση πόρων για τη δημιουργία δημόσιων βρυσών.
Πολύ κακή	

Ρυθμίσεις για πλαστικά μπουκάλια

Εφαρμογή (εγγυοδοσία)	Οι πιο σημαντικές ρυθμίσεις του ν. 4736/2020 για τα πλαστικά μπουκάλια μιας χρήσης αφορούν: <ul style="list-style-type: none">- Τη θέσπιση συστήματος επιστροφής εγγύησης, βάσει της οποίας ο καταναλωτής κατά την αγορά ενός προϊόντος σε πλαστικό μπουκάλι καταβάλλει ένα έξτρα τίμημα, το οποίο θα λαμβάνει πίσω όταν επιστρέφει το άδαιο πλαστικό μπουκάλι σε σημεία επιστροφής. Το σύστημα προβλεπόταν να εκκινήσει τη λειτουργία του στις 5.1.2023, όμως με μια τροπολογία στον «νόμο-σκουπά» 4964/2022 (ΦΕΚ 150/Α/30.7.2022), η εφαρμογή μετατέθηκε για τις 3.7.2023. Βάσει του νόμου, σημεία επιστροφής θεωρούνται τα σημεία λιανικής πώλησης και τα προϊόντα θα πρέπει να φέρουν κατάλληλη σήμανση. Μέσα από το σύστημα επιστροφής εγγύησης αναμένεται να επιτευχθεί ο στόχος που έχει τεθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο για χωριστή συλλογή και ανακύκλωση του 77% των πλαστικών μπουκαλιών έως το 2025 και του 90% έως το 2029.- Την υποχρέωση από 3.7.2024 να διατίθενται στην αγορά μόνο πλαστικά μπουκάλια που τα καπάκια και καλύμματά τους παραμένουν προσαρτημένα σε αυτά.- Την υποχρέωση από 1.1.2025, οι φιάλες ποτών από PET να περιέχουν τουλάχιστον 25% ανακυκλωμένο πλαστικό, ενώ από 1.1.2030 το ποσοστό αυτό πρέπει να ανέλθει στο 30%.
Πολύ κακή	

Εφαρμογή (ανακυκλωμένο πλαστικό και καπάκια)	Οι πιο σημαντικές ρυθμίσεις του ν. 4736/2020 για τα πλαστικά μπουκάλια μιας χρήσης αφορούν: <ul style="list-style-type: none">- Τη θέσπιση συστήματος επιστροφής εγγύησης, βάσει της οποίας ο καταναλωτής κατά την αγορά ενός προϊόντος σε πλαστικό μπουκάλι καταβάλλει ένα έξτρα τίμημα, το οποίο θα λαμβάνει πίσω όταν επιστρέφει το άδαιο πλαστικό μπουκάλι σε σημεία επιστροφής. Το σύστημα προβλεπόταν να εκκινήσει τη λειτουργία του στις 5.1.2023, όμως με μια τροπολογία στον «νόμο-σκουπά» 4964/2022 (ΦΕΚ 150/Α/30.7.2022), η εφαρμογή μετατέθηκε για τις 3.7.2023. Βάσει του νόμου, σημεία επιστροφής θεωρούνται τα σημεία λιανικής πώλησης και τα προϊόντα θα πρέπει να φέρουν κατάλληλη σήμανση. Μέσα από το σύστημα επιστροφής εγγύησης αναμένεται να επιτευχθεί ο στόχος που έχει τεθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο για χωριστή συλλογή και ανακύκλωση του 77% των πλαστικών μπουκαλιών έως το 2025 και του 90% έως το 2029.- Την υποχρέωση από 3.7.2024 να διατίθενται στην αγορά μόνο πλαστικά μπουκάλια που τα καπάκια και καλύμματά τους παραμένουν προσαρτημένα σε αυτά.- Την υποχρέωση από 1.1.2025, οι φιάλες ποτών από PET να περιέχουν τουλάχιστον 25% ανακυκλωμένο πλαστικό, ενώ από 1.1.2030 το ποσοστό αυτό πρέπει να ανέλθει στο 30%.
Καλή	

Παρότι τα πιο πάνω μέτρα έχουν μελλοντικές καταληκτικές ημερομηνίες εφαρμογής, διαπιστώνονται κάποιες θετικές και αρνητικές εξελίξεις. Στα θετικά πρέπει να προσμετρηθεί η κινητοποίηση πολλών επιχειρήσεων που ήδη διαθέτουν στην αγορά πλαστικές φιάλες PET με ανακυκλωμένο πλαστικό πάνω από 25% ή 30%, αλλά και προσαρτημένα καπάκια. Μάλιστα, σήμερα κυκλοφορούν στην αγορά προϊόντα σε πλαστική φιάλη με 50% ανακυκλωμένο πλαστικό.

Στα αρνητικά, θα πρέπει να αναφέρουμε μερικές δυσοίωνες εξελίξεις που αφορούν το σύστημα επιστροφής εγγύησης. Ο ν. 4736/2020 έκανε σαφή μνεία στη θέσπιση ενός ενιαίου συστήματος, πανελλαδικής εμβέλειας, που θα είχε ως αποκλειστικό σκοπό την εφαρμογή της πρόβλεψης επιστροφής εγγύησης με μη-κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Λίγους μήνες μετά, με τον ν. 4819/2021 (ΦΕΚ 129/Α/23.07.2021) καταργήθηκε αυτή η πρόβλεψη και δίνεται το πράσινο φως για δημιουργία πολλών συστημάτων επιστροφής εγγύησης. Αυτό είναι κάτι που πολλοί φορείς της αγοράς, αλλά και το WWF Ελλάς, θεωρούν καταστροφικό, μιας και είναι εξαιρετικά πιθανό να παρατηρηθούν παλινωδίες και φαινόμενα αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των συστημάτων.

Ο ν. 4736/2020 προέβλεπε πως έως τις 3.7.2021 θα έπρεπε να εκδοθεί κοινή υπουργική απόφαση σχετικά με το πεδίο και πλαίσιο εφαρμογής του συστήματος επιστροφής εγγύησης. Ο ν. 4819/2021 που εκδόθηκε στις 23.7.2021 τροποποίησε την εν λόγω διάταξη, κατήργησε την καταληκτική ημερομηνία για την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης (Υ.Α) και περιόρισε τα περιεχόμενά της. Έπρεπε να περιμένουμε έναν ολόκληρο χρόνο, μέχρι τις 21.7.2022, οπότε και εκδόθηκε τελικώς η σχετική υπουργική απόφαση (Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/76254/1331 – ΦΕΚ 3883/Β/21.7.2022). Δυστυχώς, παρά την τρομερή καθυστέρηση, η Υ.Α. δεν κάνει κανέναν σοφότερο και αφήνει ανοιχτές εκκρεμότητες για μια σειρά από κρίσιμες παραμέτρους. Ειδικότερα, δεν διορθώνει το λάθος με τα πολλαπλά συστήματα διαχείρισης, ενώ ορίζει εκ των προτέρων το εγγυοδοτικό αντίτιμο (0,10€ για συσκευασίες πλαστικού, αλουμινίου, γυαλιού έως 0,5 λίτρα και 0,15€ για συσκευασίες πλαστικού, αλουμινίου, γυαλιού μεγαλύτερη από 0,5 λίτρα και έως το μέγιστο μέγεθος συσκευασίας που έχει ενταχθεί στο σύστημα επιστροφής εγγύησης). Το εγγυοδοτικό αντίτιμο, όπως και οι εισφορές που θα καταβάλλουν οι υπόχρεοι παραγωγοί στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης που θα λειτουργούν την εγγυοδοσία, θα έπρεπε να εξαρτώνται από το κόστος λειτουργίας και εν γένει διαχείρισης ενός συστήματος επιστροφής εγγύησης. Χωρίς όμως να έχει υπάρξει μελέτη σκοπιμότητας και χωρίς να έχουν κατατεθεί επιχειρησιακά σχέδια των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης, ορίζεται αυθαίρετα μια τιμή. Να σημειωθεί εδώ πως η εμπειρία από χώρες του εξωτερικού όπου εφαρμόζεται η εγγυοδοσία, έχει δείξει την άμεση συσχέτιση του εγγυοδοτικού αντίτιμου και του ποσοστού συλλογής των συσκευασιών προς ανακύκλωση. Όσο υψηλότερο είναι το αντίτιμο, τόσο περισσότερες είναι οι ποσότητες των συσκευασιών που συλλέγονται. Στην Ελλάδα όμως κρίθηκε σκόπιμο να οριστεί ένα πολύ χαμηλό κόστος εγγυοδοσίας (0,10-0,15€), όταν σε χώρες με πολύ μεγαλύτερη εμπειρία στη διαχείριση συσκευασιών και πολύ μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των πολιτών, το τίμημα είναι πολύ μεγαλύτερο (πχ. βάσει στοιχείων του 2019, στη Γερμανία το κόστος είναι 0,25€, στην Ολλανδία 0,25€, στην Φινλανδία 0,11-0,40€, στη Δανία 0,13-0,40€). Επιπρόσθετα, βάσει της Υ.Α. μετατίθεται στο αόριστο μέλλον η λήψη αποφάσεων εκ μέρους του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ) για κρίσιμα ζητήματα, όπως ο έλεγχος γνησιότητας των κουπονιών που θα δίνονται στους πολίτες όταν επιστρέφουν τις συσκευασίες στα ειδικά σημεία, οι τεχνικές προδιαγραφές των μηχανημάτων συλλογής, κλπ). Ακόμα χειρότερα, δεν γίνεται σαφές πώς θα αποτραπούν προσπάθειες χειραγώγησης του συστήματος επιστροφής εγγύησης, όπως για παράδειγμα με την απόκρυψη ποσοτήτων συσκευασιών, την πλασματική διακίνηση και συλλογή συσκευασιών, την πολλαπλή έκδοση κουπονιών ή την πολλαπλή εξαργύρωση κουπονιών για μία και μόνο συσκευασία. Δεν γίνεται επίσης σαφές ούτε πώς θα εξασφαλιστεί η μετέπειτα βέλτιστη διαχείριση των συλλεχθέντων συσκευασιών, ώστε τα ρεύματα αποβλήτων που θα προκύπτουν να έχουν μεγάλη καθαρότητα και να μπορούν να αξιοποιηθούν/ανακυκλωθούν στο μέγιστο βαθμό (πχ. η ανακύκλωση PET να οδηγεί σε rPET για εκ νέου παραγωγή μπουκαλιών).

Βάσει της εμπειρίας από άλλες χώρες της ΕΕ, για να λειτουργήσει αποτελεσματικά ένα σύστημα επιστροφής εγγύησης θα πρέπει όλες οι λεπτομέρειες λειτουργίας του να έχουν οριστεί τουλάχιστον 12-18 μήνες πριν την έναρξη λειτουργίας και να έχει λάβει χώρα εκτενής διάλογος και κατάρτιση όλων των εμπλεκομένων. Παρά την παράταση που δόθηκε για την έναρξη λειτουργίας της εγγυοδοσίας, είναι πολύ πιθανό να προκύψουν νέες καθυστερήσεις ή η εφαρμογή να ξεκινήσει με κακό τρόπο.

Σήμανση

Εφαρμογή
Κακή

Το άρθρο 7 του ν. 4736/2020 προβλέπει την εφαρμογή σήμανσης για σερβιέτες, ταμπόν, υγρά μαντηλάκια, προϊόντα καπνού και κυπελλάκια για ποτά, σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης αυτών των προϊόντων μετά τη χρήση και τις αρνητικές περιβαλλοντικές συνέπειες από την απόρριψή τους στο περιβάλλον. Η σήμανση για τα είδη αυτά εφαρμόζεται από 3.7.2021.

Πέραν όμως αυτής της απαίτησης, το άρθρο 7 προέβλεπε επίσης την από 3.1.2022 υποχρεωτική σήμανση πολλών ακόμα πλαστικών ή άλλων εναλλακτικών ειδών, ώστε να ενημερώνονται σωστά οι πολίτες σχετικά με τη δυνατότητα κατ' ελάχιστον επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης ή λιπασματοποίησης. Αυτή η πρόβλεψη αφορούσε τα εξής πλαστικά και εναλλακτικά του πλαστικού είδη:

Πλαστικά είδη	1) Περιέκτες τροφίμων, δηλαδή δοχεία όπως κουτιά, με ή χωρίς κάλυμμα, εντός των οποίων τοποθετούνται τρόφιμα, 2) Πακέτα και περιτυλίγματα από εύκαμπτο υλικό που περιέχουν τρόφιμα τα οποία προορίζονται για άμεση κατανάλωση από το πακέτο ή από το περιτύλιγμα χωρίς καμία περαιτέρω προετοιμασία, 3) Περιέκτες ποτών με χωρητικότητα έως και τριών (3) λίτρων, δηλαδή δοχεία που χρησιμοποιούνται για υγρά όπως φιάλες ποτών συμπεριλαμβανομένων των καπακιών και των καλυμμάτων τους, καθώς και σύνθετες συσκευασίες ποτών συμπεριλαμβανομένων των καπακιών και των καλυμμάτων τους, 4) Κυπελλάκια για ποτά και τα καπάκια και καλύμματά τους, 5) Μπαλόνια, εκτός από μπαλόνια για βιομηχανικές ή άλλες επαγγελματικές χρήσεις και εφαρμογές, που δεν διανέμονται στους καταναλωτές.
Είδη εναλλακτικά του πλαστικού	1) Μπατονέτες, 2) Μαχαιροπίρουνα (πιρούνια, μαχαίρια, κουτάλια, ξυλάκια φαγητού), 3) Πιάτα, 4) Καλαμάκια, 5) Αναδευτήρες ποτών.

Αυτή η πολύ χρήσιμη διάταξη δυστυχώς καταργήθηκε τον Ιούλιο του 2021 με τον νόμο 4819/2021. Παρομοίως καταργήθηκαν με τον νόμο 4819/2021 και τον νόμο 4876/2021 (ΦΕΚ 251/Α/23.12.2021) άλλες διατάξεις για τη σήμανση φιαλών με ανακυκλωμένο περιεχόμενο, αλλά και για την έκδοση κοινών υπουργικών αποφάσεων σχετικά με τη σήμανση πληροφόρησης των καταναλωτών. Είναι σαφές πως η Πολιτεία εμφανίζεται τουλάχιστον απρόθυμη να προχωρήσει στην κατάλληλη σήμανση των πλαστικών ειδών μιας χρήσης και να δώσει έτσι το δικαίωμα στους πολίτες να κατανοήσουν την ανακυκλωσιμότητα των πλαστικών απορριμμάτων καθώς και πού πρέπει να τα αποθέτουν.

Διευρυμένη ευθύνη παραγωγού για πλαστικά είδη

Εφαρμογή
Πολύ κακή

Σύμφωνα με τον ορισμό που περιλαμβάνεται στον ν. 4736/2020, «διευρυμένη ευθύνη παραγωγού» είναι η δέσμη κανόνων που καθορίζεται από τα κράτη μέλη της ΕΕ, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι παραγωγοί των προϊόντων φέρουν οικονομική ευθύνη ή οικονομική και οργανωτική ευθύνη για τη διαχείριση του σταδίου του κύκλου ζωής ενός προϊόντος που καθίσταται απόβλητο. Σε απλά ελληνικά, οι παραγωγοί, δηλαδή οι επιχειρήσεις που παράγουν ή διακινούν ή πωλούν ένα προϊόν στην αγορά, είναι υπεύθυνοι για την ορθή διαχείριση αυτού του προϊόντος όταν καταστεί απόβλητο. Έως σήμερα, για πολλά πλαστικά μιας χρήσης δεν υπήρχε κάποιος είδους υποχρέωση για τους παραγωγούς. Με τον ν. 4736/2020 όμως επιβάλλονται υποχρεώσεις και απαιτήσεις για τους παραγωγούς συγκεκριμένων πλαστικών ειδών που θα πρέπει να συνεργαστούν για να αναπτύξουν ένα σύστημα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού, στο οποίο θα καταβάλλουν εισφορές προκειμένου να λαμβάνονται μέτρα για την ευαισθητοποίηση των πολιτών, για υλοποίηση δράσεων καθαρισμού των απορριμμάτων που προέρχονται από αυτά τα προϊόντα και για την κατάλληλη μεταφορά και επεξεργασία αυτών των απορριμμάτων.

Με το άρθρο 8 του ν. 4736/2020 προβλέπεται ότι α) οι πλαστικοί περιέκτες τροφίμων, δηλαδή δοχεία όπως κουτιά, με ή χωρίς κάλυμμα, εντός των οποίων τοποθετούνται τρόφιμα, β) πακέτα και περιτυλίγματα από εύκαμπτο υλικό

που περιέχουν τρόφιμα τα οποία προορίζονται για άμεση κατανάλωση από το πακέτο ή από το περιτύλιγμα, γ) φιάλες ποτών με χωρητικότητα έως και 3 λίτρων, δ) κυπελλάκια για ποτά, συμπεριλαμβανομένων των καλυμμάτων και των καπακιών τους και ε) λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς, θα πρέπει να ενταχθούν σε υφιστάμενο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών ή οι παραγωγοί να οργανώσουν δικό τους ατομικό εναλλακτικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών έως 5.1.2023. Να σημειωθεί εδώ τα περισσότερα από τα εν λόγω είδη συμμετείχαν ήδη σε σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών.

Με τα άρθρα 9 και 10 του ν. 4736/2020 προβλέπεται υποχρέωση να δημιουργηθεί έως 5.1.2023 σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων και για α) υγρά μαντηλάκια, β) μπαλόνια, εκτός από μπαλόνια για βιομηχανικές ή άλλες επαγγελματικές χρήσεις και εφαρμογές, που δεν διανέμονται στους καταναλωτές, και γ) προϊόντα καπνού με φίλτρο και φίλτρα που κυκλοφορούν στο εμπόριο για χρήση σε συνδυασμό με προϊόντα καπνού.

Με το άρθρο 11 του ν. 4736/2020 θεσπίζεται επίσης πρόγραμμα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τα αλιευτικά εργαλεία που περιέχουν πλαστική ύλη, με σκοπό τη μείωση των αλιευτικών εργαλείων που απορρίπτονται στο θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς και τη χωριστή συλλογή και ανακύκλωση των αποβλήτων των αλιευτικών εργαλείων. Οι παραγωγοί των αλιευτικών εργαλείων υποχρεούνται να σχεδιάσουν, να οργανώσουν και να λειτουργήσουν σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων αλιευτικών εργαλείων πανελλαδικής εμβέλειας έως 31.12.2023. Από το έτος 2025, το ελάχιστο ετήσιο ποσοστό συλλογής αποβλήτων αλιευτικών εργαλείων που περιέχουν πλαστική ύλη με σκοπό την ανακύκλωση, θα πρέπει να ανέρχεται σε 40% κατά βάρος.

Τέλος, με το άρθρο 12 του ν. 4736/2020 προβλέπεται ότι με τη συνδρομή των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης για τα προϊόντα των άρθρων 8, 9 και 10, θα καταρτιστεί τριετές πρόγραμμα καθαρισμού πανελλαδικής εμβέλειας για αυτά τα είδη, το οποίο θα αναζητήσει πόρους από τα συστήματα για τις δράσεις καθαρισμού και θα διανείμει χρηματικά ποσά σε δημοτικές αρχές για την ανάληψη των δράσεων καθαρισμού. Το πρώτο πρόγραμμα καθαρισμού θα πρέπει να δημιουργηθεί εντός του 2022 και θα αφορά την περίοδο υλοποίησης 2023-2025.

Λίγες ελπίδες υπάρχουν ωστόσο για την έγκαιρη εφαρμογή των ρυθμίσεων και τη θέσπιση συστημάτων διευρυμένης ευθύνης παραγωγού για όσα πλαστικά δεν συμμετέχουν ήδη σε κάποιο υφιστάμενο σύστημα, καθώς καθυστερεί η έκδοση των σχετικών προδιαγραφών από τους αρμόδιους φορείς. Για παράδειγμα, στο άρθρο 19 του ν. 4736/2020 (παρ. 6), προβλεπόταν έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, έπειτα από εισήγηση του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ), το αργότερο έως 3.1.2022, για τις ελάχιστες προδιαγραφές των συστημάτων συλλογής, μεταφοράς και επεξεργασίας των αποβλήτων από προϊόντα καπνού και φίλτρα. Αυτή η απόφαση δεν έχει εκδοθεί ακόμα. Παρομοίως, με την παρ. 7 του άρθρου 19 του νόμου, προβλεπόταν έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, έπειτα από εισήγηση του ΕΟΑΝ, το αργότερο έως 3.1.2022, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές των συστημάτων συλλογής, μεταφοράς και επεξεργασίας των αποβλήτων αλιευτικών εργαλείων. Ούτε αυτή η απόφαση εκδόθηκε.

Να σημειωθεί επίσης πως ευρύτερα παρατηρείται μεγάλη δυστοκία στη λειτουργία των υφιστάμενων συστημάτων διευρυμένης ευθύνης παραγωγού για το σύνολο των ανακυκλώσιμων ειδών (συσκευασίες, απόβλητα εκσκαφών, κοκ), τα περισσότερα εκ των οποίων δεν έχουν ανταποκριθεί στην απαίτηση για αναθεώρηση του επιχειρησιακού τους σχεδίου, όπως προέβλεπε ο ν. 4819/2021 για την ανακύκλωση. Υπό αυτές τις συνθήκες και με έναν ΕΟΑΝ αποδυναμωμένο, εξαιτίας πολλών λανθασμένων πολιτικών επιλογών, φαντάζει αδύνατο να συσταθούν εγκαίρως και να λειτουργήσουν σωστά τα συστήματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού που προβλέπει ο ν. 4736/2020 για τα πλαστικά μιας χρήσης.

Ευαισθητοποίηση

Εφαρμογή
Μέτρια

Βάσει του άρθρου 14 του ν. 4736/2020, τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης που λειτουργούν ή πρόκειται να λειτουργήσουν, είναι αρμόδια για την κατάρτιση και υλοποίηση ετήσιων προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών. Τα προγράμματα αυτά θα εγκρίνονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του ΕΟΑΝ. Ο νόμος προβλέπει επίσης ότι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας από κοινού με τον ΕΟΑΝ, δύναται να οργανώνει και να υλοποιεί πρόγραμμα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Κατά την άποψη του WWF Ελλάς, ο νόμος για τα πλαστικά θεσπίστηκε χωρίς να συνδυαστεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών. Βρισκόμαστε σχεδόν δυο χρόνια μετά την ψήφιση του νόμου και δυστυχώς ελάχιστες είναι οι ενέργειες πληροφόρησης που έχει αναλάβει η Πολιτεία, πράγμα που έρχεται εις βάρος της αποτελεσματικότητας του νόμου.

Έλεγχοι και κυρώσεις

Εφαρμογή
Πιθανά κακή

Με τα άρθρα 17 και 18 του ν. 4736/2020 προβλέπεται η δυνατότητα ελέγχων και επιβολής κυρώσεων προς εφαρμογή των ρυθμίσεων του νόμου. Ο ΕΟΑΝ είναι ο κύριος αρμόδιος για την οργάνωση και διενέργεια ελέγχων, ενώ επίσης ρόλο στη διαδικασία ελέγχου και επιβολής ποινών έχουν η Ανεξάρτητη Αρχή Δημόσιων Εσόδων (ΑΑΔΕ) και η Διυπηρεσιακή Μονάδα Ελέγχου Αγοράς (ΔΙΜΕΑ) του Υπ. Ανάπτυξης. Οι προβλέψεις των άρθρων 17 και 18 του ν. 4736/2020 τροποποιήθηκαν πρόσφατα με τον ν. 4964/2022.

Βάσει της πρόσφατης τροποποίησης, στις κυρώσεις προβλέπονται τα εξής:

- Στους υπόχρεους που δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις που αφορούν τα πλαστικά κύπελλα και φαγητοδοχεία (επιβολή και απόδοση εισφοράς, ύπαρξη επαναχρησιμοποιήσιμων σκευών, δυνατότητα καταναλωτή να αγοράζει με δικό του σκεύος και να κερδίζει έκπτωση, απαγόρευση διάθεσης πλαστικών μιας χρήσης από catering), επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 500 ευρώ ανά παράβαση.
- Στους παραγωγούς πλαστικών μιας χρήσης που δεν συμμορφώνονται με την απαγόρευση διάθεσης των προβληματικών πλαστικών μιας χρήσης (καλαμάκια, πιάτα, μαχαιροπίρουνα, κλπ), επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 1% επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης της επιχείρησης με βάση τον κύκλο εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Σε κάθε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παραβαίνει την υποχρέωση επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 1.000 ευρώ εάν διαθέτει μέχρι και 200 τεμάχια. Σε περίπτωση που τα ανωτέρω πρόσωπα διαθέτουν άνω των 200 τεμαχίων το πρόστιμο προσαυξάνεται κατά 5 ευρώ το τεμάχιο.
- Στους παραγωγούς πλαστικών μιας χρήσης που δεν συμμορφώνονται με την υποχρέωση για μη αποσπώμενο καπάκι σε πλαστικές φιάλες επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 1% επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης της επιχείρησης με βάση τον κύκλο εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Σε κάθε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παραβαίνει την υποχρέωση, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 500 ευρώ εφόσον διαθέτουν μέχρι και 100 τεμάχια. Σε περίπτωση που διαθέτουν άνω των 100 τεμαχίων το πρόστιμο προσαυξάνεται κατά 5 ευρώ το τεμάχιο.
- Στους παραγωγούς που δεν συμμορφώνονται με την υποχρέωση για ανακυκλωμένο περιεχόμενο σε πλαστικές φιάλες ή με τις απαιτήσεις του συστήματος διασφάλισης της ποιότητας των διεργασιών ανακύκλωσης και ιχνηλασιμότητας των ανακυκλωμένων πλαστικών, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 1% επί του ειδικού κύκλου εργασιών των διεργασιών παραγωγής πλαστικής φιάλης χωρητικότητας έως 3 λίτρα όπως προκύπτει από τα, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, τηρούμενα βιβλία εκ μέρους της εταιρείας.
- Στους παραγωγούς που δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις για σήμανση σε σερβιέτες, υγρά μαντηλάκια, προϊόντα καπνού και κυπελλάκια, επιβάλλονται τα εξής πρόστιμα: α) Για μη ύπαρξη σήμανσης ή για ελλιπή ή πλημμελή σήμανση, πρόστιμο ύψους 1.000 ευρώ, εάν διαθέτουν μέχρι και 200 τεμάχια. Σε περίπτωση που διαθέτουν άνω των 200 τεμαχίων, το πρόστιμο προσαυξάνεται κατά 5 ευρώ το τεμάχιο. β) Για παραπλανητική σήμανση πρόστιμο ύψους 5.000 ευρώ, εάν διαθέτουν μέχρι και 500 τεμάχια. Σε περίπτωση που διαθέτουν άνω των 500 τεμαχίων, το πρόστιμο προσαυξάνεται κατά 10 ευρώ το τεμάχιο.

- Σε περίπτωση επανάληψης των άνω παραβάσεων, εντός τριετίας, το ύψος των προστίμων διπλασιάζεται. Σε περίπτωση επανειλημμένης υποτροπής εντός της τριετίας, το πρόστιμο τριπλασιάζεται.

Με τον ν. 4694/2022 καταργήθηκε η πρόβλεψη για επιβολή προστίμων από 1.000 έως 30.000 ευρώ σε όποιον παρεμποδίζει ή με οποιονδήποτε τρόπο αποφεύγει τη διενέργεια ελέγχων από τον ΕΟΑΝ ή από οποιοδήποτε άλλο αρμόδιο όργανο ελέγχου, καθώς και σε όποιον αρνείται την παροχή στοιχείων ή πληροφοριών κατά τη διενέργεια αυτών των ελέγχων ή παρέχει ψευδείς πληροφορίες. Επιπλέον, με την τροποποίηση του ν. 4694/2022 υπάρχει άλλη μια αλλαγή σχετικά με την είσπραξη των προστίμων που βεβαιώνονται. Ενώ με τον ν. 4736/2020 όλα τα εισπραχθέντα πρόστιμα αποδίδονταν στον ΕΟΑΝ, σε ειδικό λογαριασμό με σκοπό τη διάθεσή τους για έργα και δράσεις μείωσης του αντικτύπου των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης, με τον ν. 4694/2022 το ποσό που θα πηγαίνει σε δράσεις για την προστασία από τη ρύπανση που προκαλούν τα πλαστικά μιας χρήσης πέφτει στο 50% των εισπραττόμενων εσόδων, ενώ το άλλο 50% θα πηγαίνει στο ταμείο της αρμόδιας αρχής ελέγχου.

Αναφορικά με την επάρκεια των ελέγχων και την επιβολή προστίμων, το WWF Ελλάς δεν είναι σε θέση να γνωρίζει το ακριβές επίπεδο εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων. Λαμβάνοντας υπόψη την αδυναμία εφαρμογής άλλων διατάξεων του νόμου, αλλά και την παραδοχή εκ μέρους φορέων της αγοράς για παράνομες πρακτικές που εξελίσσονται (βλέπε για παράδειγμα τα πλαστικά καλαμάκια και τη συνεχιζόμενη εμπορία και διακίνηση τους ή τη μη απόδοση της εισφοράς από πληθώρα καταστημάτων εστίασης), θεωρούμε πως οι έλεγχοι και κατ' επέκταση η επιβολή κυρώσεων δεν εξελίσσονται ικανοποιητικά.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ

Κατηγορίες μέτρων	Πορεία εφαρμογής				
	Πολύ κακή	Κακή	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή
Απαγόρευση διάθεσης στην αγορά προβληματικών πλαστικών μιας χρήσης (καλαμάκια, κλπ)					
Περιορισμός κατανάλωσης πλαστικών κυπέλλων και φαγητοδοχείων (take away)					
Δημιουργία και λειτουργία δημόσιων βρυσών με σκοπό τη μείωση χρήσης πλαστικών μπουκαλιών					
Σύστημα επιστροφής εγγύησης για πλαστικά μπουκάλια					
Πλαστικά μπουκάλια με ανακυκλωμένο πλαστικό και προσαρτημένα καπάκια στις φιάλες					
Σήμανση πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης					
Διευρυμένη ευθύνη παραγωγού για τα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης					
Ευαισθητοποίηση πολιτών					
Έλεγχοι και κυρώσεις		Πιθανά			

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΜΒΕΙ

Το WWF Ελλάς συμμετείχε ενεργά στη διαδικασία σχηματισμού του νόμου για τα πλαστικά μιας χρήσης και θεωρεί πως ο ν. 4736/2020 συμβαδίζει με το γράμμα και το πνεύμα της οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 για τη μείωση των επιπτώσεων της πλαστικής ρύπανσης. Όμως η θέσπιση ενός νόμου παραμένει κενό γράμμα, αν δεν εφαρμόζεται σωστά. Στην περίπτωση του ν. 4736/2020, δυστυχώς, η ευφορία για τη ψήφισή του έχει μετατραπεί σε έντονη ανησυχία αναφορικά με την αδυναμία της Πολιτείας να εφαρμόσει απαρέγκλιτα τις διατάξεις του νόμου που η ίδια θέσπισε. Όπως περιγράφεται παραπάνω, ήδη αρκετές διατάξεις έχουν καταργηθεί, ενώ άλλες αργούν απελευστικά να εφαρμοστούν.

Ζητάμε δημόσια από το Υπουργείο Περιβάλλοντος να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων και να κάνει πράξη τον νόμο για τα πλαστικά μιας χρήσης. Η διάθεση των πολιτών υπάρχει και αποτυπώνεται διαρκώς στις έρευνες κοινής γνώμης, όπως για παράδειγμα στο ειδικό Ευρωβαρόμετρο 501 (Μάρτιος 2020) όπου προκύπτει πως οι Έλληνες πολίτες είναι ιδιαίτερα προβληματισμένοι με την πλαστική ρύπανση και είναι πρόθυμοι να μειώσουν τα πλαστικά που χρησιμοποιούν. Αυτό που λείπει είναι η ενδελεχής ενημέρωση των πολιτών και ο ουσιαστικός έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν τις υπόχρεες επιχειρήσεις. Χρειάζεται να ενημερωθούν σωστά και έγκαιρα οι επιχειρήσεις, να αναπτυχθούν προγράμματα εθελοντικών συμφωνιών για κινητοποίηση κομβικών κλάδων, όπως η εστίαση, και να δημιουργηθούν δικλίδες ασφάλειας για την αποτροπή φαινομένων διαφθοράς και εξαπάτησης. Χρειάζεται επίσης να γίνουν ριζικές αλλαγές στον ΕΟΑΝ, ώστε να αποκτήσει τη θεσμική ισχύ, ανεξαρτησία και διαφάνεια που απαιτείται για την εκπλήρωση του δύσκολου έργου του. Χρειάζεται ακόμα το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας να κάνει σαφές πως αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος και της ελληνικής οικονομίας από την πλαστική ρύπανση δεν θα δεχτεί και δεν θα κάνει ξανά άλλες εκπτώσεις. Ένας δημόσιος μηχανισμός λογοδοσίας και διαφάνειας θα εξυπηρετούσε προς αυτή την κατεύθυνση.

Θα πρέπει, τέλος, η εφαρμογή των προνοιών του νόμου για τα πλαστικά μιας χρήσης να συνδυαστεί με λήψη μέτρων για την ευρύτερη διαχείριση των αστικών απορριμμάτων. Η ανεξήγητη εμμονή στην καύση σκουπιδιών εκ μέρους του Υπουργείου Περιβάλλοντος, εκτός του ότι λειτουργεί ανασταλτικά για την κυκλική οικονομία και την ανακύκλωση, ακυρώνει στην πράξη τα μέτρα για την ορθή διαχείριση των πλαστικών απορριμμάτων μέσα από την ανάπτυξη νέων συστημάτων διευρυμένης ευθύνης παραγωγού.

Περισσότερες πληροφορίες

Για το έργο και τις δράσεις του WWF Ελλάς για τον περιορισμό της πλαστικής ρύπανσης, μπορείτε να βρείτε εδώ περισσότερες πληροφορίες:
https://www.wwf.gr/ti_kanoume/anthropos/plastika/

Working to sustain the natural world for the benefit of people and wildlife.

together possible. panda.org